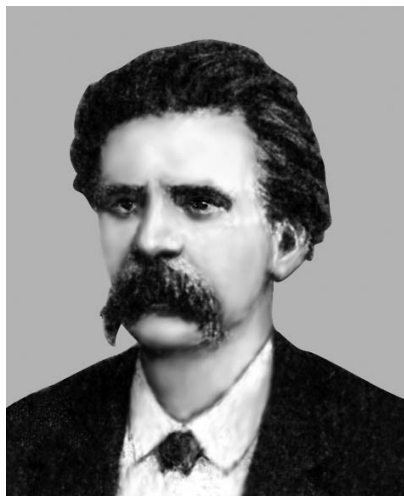

ЄФІМЕНКО Петро Савич (псевд.: Петро Одинець, Царедавенко; 14. 09. 1835, с. Великий Токмак Бердянського пов. Таврійської губ., нині м. Токмак Запорізької обл. — 07(20). 05. 1908, С.-Петербург) — громадський діяч, історик, етнограф. Чоловік [Олександр](#)и, батько [Петра](#) і [Тетяни Єфименків](#). Закінчив Катеринославську гімназію (нині Дніпропетровськ), навчався у Харківському (1855–58) і Московському (1858–59) університетах. За участь у діяльності Харківсько-Київського таємного товариства 1860 засланий до Пермської, наступного року переведений до Архангельської губ. Росії. Перебуваючи на засланні, розшукував на Соловецьких о-вах надмогильну плиту останнього кошового Запорозької Січі П. Калнишевського; вивчав історію промислів, вірувань, статистику та звичаєве право народів Північної Росії; друкував статті в «Архангельских губернских ведомостях» (1865–71). Після відбуття покарання 1873–76 працював секретарем у губернських статистичних комітетах у Воронежі та Самарі (Росія). 1877 переїхав до Чернігова, 1879 — до Харкова, де очолював статист. відділ повіт. земської управи, працював у губернському статистичному комітеті та від-

діленні Дворянського банку. Знайшов у Чернігові та перевіз до Харкова архів Малоросійської колегії, що став основою створення історичного архіву Харківського історико-філологічного товариства, членом якого він був.

Матеріали з етнографії, фольклору, історії та статистики України публікував у «КС», зокрема «Архив Малороссийской коллегии при Харьковском университете» (№ 1), «Последний писарь Войска Запорожского Глоба» (№ 8), «Ссылные малороссияне в Архангельской губ. 1708–1802» (№ 9; усі — 1882), «Шпитали в Малороссии» (№ 4), «Упыри (Из истории народных верований)» (№ 6; обидві — 1883), «Могилы гетманцев в Лебедине» (1884, № 4), «Экономические заметки и материалы» (1888, № 4), «Русской старине» — «Калнишевский, последний кошевой Запорожской Сечи. 1691–1803» (1875, т. 14). Опублікував «Сборник малороссийских заклинаний» (Москва, 1874), готував до вид. «Харьковский календарь» (1884–87), редагував 1-й вип. «Харьковского сборника» (1887). Також вміщував статті в «Основах», «Черниговских губернских ведомостях», «Черниговском листке». Розробив етнографічні програми для збирання відомостей про нар. повір'я українців (1866), общинне землеволодіння (1878), селянського господарювання (1887), побут селян (1891); на замовлення Російського географічного товариства — програму по звичаєвому праву. У статті «К вопросу об украинском народничестве» («КС», 1906) розкритикував основні положення марксизму.

Державний архів

ЦДІА України у Києві, ф. 2017, оп. 1, спр. 265.

Рекомендована література

1. Пыпин А. Н. История русской этнографии. Т. 1–2. С.-Петербург, 1890–91;
2. Виноградов Н. П. С. Єфименко // Живая старина. 1908. Вип. 2.

[П. Г. Марков](#)

Бібліографічний опис:

Єфименко Петро Савич / П. Г. Марков // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20172>. – Останнє поновлення : 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).